

כפר גלעדי ותל - חי

שתי קבוצות נפרדות חיו בכפר גלעדי ובטל-חי.

כפר גלעדי היה יישוב של אנשי "השומר", אותה קבוצה שבחרה בזמנו בשיטה חמאה להתיישבות ואחר זמן החלטה להעדיף לבניית היישוב את גבעת כפר גלעדי, עד היום.

הגרעין של היושבים בתל-חי באותו זמן הייתה קבוצה שנקרה קבוצת קלמן כהן. אלה הגיעו לגליל כפועלים בודדים, התקבצו וביקשו לכת להתיישבות בתל-חי. בפועל לא הספיקו להתייצב במקום. המצב הבטחוני, תנעת האנשים הכלטי פוסקת גרמו לכך שההתיישבות לא יכולה להתמשш בשלב זה.

למשל, באום, אחד מראשי הקבוצה, ה策ר למשטרה בטבריה, ואשתו נשאהה במטולה.

וכך הגיעו לתל-חי אנשים חדשים מדי פעם, מתנדבים לעזרה. לעיתים חוזרים אחרי ימים ממספר, רבים נשאים. אין מסגרת מחייבות. בנימין מונטר למשל, נשאר במקום כל אותו זמן מתוך רגש אחריות, כמו שהוא אחרים.

דוגמה הממחישה את הניכור בין האנשים נמצאת בכתובים על יום הקרב בתל-חי. מוזכר יעקב יעקובזון, חברי ממטולה, כאלמוני, לא ידוע מי הוא. האנשים שהיו באותו יום בתל-חי, חלקם או רובם כנראה חדשים במקום, לא הכירו אותו. מקור אחד מספר שהיה ממשוחורי הגדור האמריקאי, אחר אומר שהוא מהגדור הארץ ישראלי, ואחר מזכיר אותו כ"דובר ערבית".

לא הכירו אותו, והוא הרי היה מגיע לכפר גלעדי ותל-חי באופן רצוף מתחילה המאורעות, ובתקופה الأخيرة, אחרי שמשפחותו עזבה את המושבה, נמצא שם כל הזמן.¹⁴

גם חי הימים בכלל, היו בסימן של ארונות. איני זוכר שהייתה בתל-חי אוכל מבושל. זכור לי שהיו סרדיינים טובים. היו קופסאות שימורים של הצבא הצבאי, מעין בוליביין, ולזר איש מטולה היה אומר לצעריהם בידיש: "יש שם עכברים צלויים, למה אתם אוכלים את זה"?

טרומפלדור

טרומפלדור הגיע לאיזור בסוף דצמבר 1919. הוא נשלח על ידי המוסדות לבודק מקרוב את המתרחש בגליל. מיד ראה שהמצב קשה ביותר, ונשאר.

איש זה נלחם במלחמות יפן-רוסיה, הצעירן בגבורתו ואיבד את ידו האחת במלחמה זו.